

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายในจังหวัดชุมพร และแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดใกล้เคียง ควบคู่กับการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร ที่เหมาะสมและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่นโยบายทั้งในระดับพื้นที่ชุมชน เครือข่ายระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด สรุปผลตามกระบวนการวิจัยดังนี้ ผลการสำรวจและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร ที่ปัจจุบันยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจะมีการเชื่อมโยงในอนาคต จำนวน 20 แหล่ง และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดระนอง จำนวน 10 แหล่ง พบว่า มีสถานภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติทั่วไป จำนวน 12 แหล่ง ส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนเกาะพิทักษ์ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพลินชุมพรคานา รีสอร์ท มีศักยภาพสูงสุด ค่าคะแนนเท่ากับ 2.80 เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 6 แหล่ง โดยชุมชนบ้านคลองเรือ มีศักยภาพสูงสุด ค่าคะแนนเท่ากับ 2.52 นอกจากนี้ที่จำแนกได้ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติทั่วไปและแหล่งเที่ยวเชิงนิเวศ คือ กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลสน ค่าคะแนนเท่ากับ 2.33 และที่เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย คือ กลุ่มล่องแพมาลิน ค่าคะแนนเท่ากับ 2.47 ส่วนแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดระนอง จำนวน 10 แหล่ง มีสถานภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 5 แห่ง โดยชุมชนบ้านม่วงกลวง มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 2.67 ประเภทธรรมชาติทั่วไป จำนวน 2 แหล่ง คือชุมชนบ้านในวง และชุมชนหาดส้มแป้น ค่าคะแนนเท่ากับ 2.00 และ 1.60 ส่วนแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย จำนวน 1 แหล่ง คือ ชุมชนเพลินไพรศรีนาคา ค่าคะแนนเท่ากับ 2.33 นอกจากนี้ที่จำแนกได้ทั้งประเภทธรรมชาติทั่วไปและแหล่งเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ชุมชนบางใบไม้ ค่าคะแนนเท่ากับ 2.67 และที่เป็นทั้งประเภทธรรมชาติทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย คือ แหล่งศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศชุมชน อบต.คันธูลี ค่าคะแนนเท่ากับ 2.07

ดังนั้นหากพิจารณาจากศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ระยะทาง การเดินทาง เชื่อมโยงระหว่างแหล่ง การส่งต่อนักท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ของกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายในจังหวัดชุมพร และพื้นที่เชื่อมโยงจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดระนอง ดังนี้ 1) โครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใน อำเภอเมือง – อำเภอปะทิว เป็นเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เน้นการศึกษาวิถีชีวิตชุมชนกับการพึ่งพิงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ควบคู่กับการศึกษาเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) โครงการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมือง – อำเภอสวี – อำเภอทุ่งตะโก – อำเภอหลังสวน – อำเภอละแม เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเลียบชายฝั่งทะเลที่

ผ่านแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับสูง-ปานกลาง นอกจากนี้ได้ชมวิถีชีวิตทัศนียภาพฝั่งทะเลอ่าวไทยแล้ว ยังสามารถศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) โครงการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอเมือง— อำเภอพะโต๊ะ เป็นการเดินทางภายในเส้นทางที่ค่อนข้างลาดชันและคดเคี้ยว มีทัศนียภาพที่สวยงามของภูเขาและทรัพยากรป่าไม้ สามารถเดินทางเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน 4) โครงการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากภูผาสู่ห่านที่ อันประกอบด้วย เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร เครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติ และเครือข่ายธนาคารต้นไม้ แนวคิดของเส้นทางท่องเที่ยวจากภูผาสู่ห่านที่ หมายถึง การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันเพื่อเป็นจุดขายและเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว 5) โครงการการท่องเที่ยวตามศาสตร์พระราชา ให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของการสร้างไว้ซึ่งภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

จากการจัดประชุมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร จำนวน 6 ครั้ง และเชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัดและพื้นที่เชื่อมโยง จำนวน 10 ครั้ง พบว่า เป็นกระบวนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการส่งต่อนักท่องเที่ยวระหว่างชุมชนสมาชิกเครือข่าย โดยดำเนินการภายใต้รูปแบบสมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพร และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายระดับภาคได้ จำนวน 4 ครั้ง พบว่า เป็นการร่วมกันผลักดันสู่การปฏิบัติระดับนโยบายภาครัฐ ทั้งระดับกลุ่มจังหวัด และระดับภาคได้ โดยคณะกรรมการเครือข่ายภาคใต้ มีมติให้ดำเนินการภายใต้สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้

Abstract

A model to administrate community Based Tourism (CBT) network of Chumphon Province, it aims to study and evaluate the potential of CBT sites within Chumphon Province and adjacent areas, and study a model to administrate CBT network of Chumphon Province suitably bringing to develop and promote CBT to policy level of community area, provincial and provincial cluster tourism network.

The result from survey and evaluate of twenty CBT tourism sites of Chumphon Province, which it continuously remains to survey and linkage in the future, and ten tourism sites in Suratthani and Ranong Province shown that they are general natural tourism sites, their potentials are in medium level, Koh Pithak and sufficient economy center of Plern Chumphon Cabana Resort are at the high level with the score of 2.80. Baan Klongrea has the high potential at 2.52 of six ecotourism sites. The high potential of general nature based tourism and ecotourism goes for Bangson Ecotourism group with the score of 2.33. Malin rafting group is defined as both nature-based tourism and soft adventure tourism with the score of 2.47. It also found that 5 of 10 CBT sites of Suratthani and Ranong province are ecotourism sites. Muangkluang has the highest score of 2.67. And there are 2 general natural tourism sites which are Baan Naiwong and Hat Sompae with the score of 2.00 and 1.60 respectively. Moreover, Plearnprai Srinaga is only one tourism site that is considered as soft adventure tourism with the score of 2.33. Beside, the tourism site that classifies as both nature-based tourism and ecotourism is Bangbaimai with the score of 2.67. And the learning center of community ecosystem of Kanthulee Sub-district Administrative Organization is considered as both nature-based tourism and soft adventure tourism with the score of 2.07.

The potential of tourism carrying capacity consists of distance, linkage between tourism sites, passing tourists and tourism activity relationship, Chumphon CBT routes and linkage with Suratthani and Ranong's CBT can be designed into five routes as following:

1. CBT network within Meuung –Pathio, learning of local livelihoods which depend on marine and costal resources along with the sufficiency economy philosophy.
2. CBT network within Meuung-Sawi-Thungtago-Langsuan-Lamae, route going along with sea cost passing high and medium potential tourism sites offering Thai Gulf sea view and learning livelihoods and culture in community-based tourism sites.
3. CBT network within Meuung-Pato, travelling on the slop and sharp curve road with mountain view and lush forest linking to Andaman costal tourism sites.

4. CBT networking route from Mountain to Sea consisting of Chumphon CBT network, Natural agriculture and Tree Bank, from Mountain to Sea concept needing to offer identity and different tourism sites as a new choice for tourists.

5. Tourism networking according to Royal Science, usage of sustainable natural resources by conservation of wisdom, livelihood and culture of each community.

The research results from six Chumphon CBT network meetings and ten provincial level network meetings and linking area being held, it found that it gained a process of cooperation developing between communities and involving stakeholders including CBT exchange and passing tourists among networking members which was managed under association of Chumphon community-based tourism.

Four time meetings of Southern level network linkage found that there is cooperation in pushing and implementing actions onto government policy level both provincial network and Southern part level. In addition, the Southern CBT committee assigned that all processes are worked under the Association of Southern community-based tourism.